

jo tudi imenujejo peronospora in da se razločuje od one na trsji, dajo ji priime: infestans, sovražno.

Za krompir bode tedaj letos trda in srečen. kdor ga bode imel, to pa je le mogoče, če si ga ovaruje, kolikor se da, gnjilobe. V naslednjih vrstah podamo našim bralcem nekaj pripomočkov za to; da-si smo o nekaterih že sem ter tje govorili, vendar še jih postavimo le-sem, da dobimo tako popolno podobo boleznih krompirjevih in pripomočkov zoper nje. Vprašamo torej:

1. Kakonastanegnjlوبا pri krompirji?

Naše oko zapazi že to bolezen v mesecih juliji in avgustu, ako je deževno ter postaja voda na njivah. Listje krompirjeve zeli dobiva maroge, iz začetka so rmenne, potem pa črne in zel sama vene kmalu in neha svoje življenje. To pa napravi majhna glivica, toliko majhna, da je z očesom samim ne zapazi človek, če tudi ve za-njo. Le-ta glivica se čudno hitro razširja in njene troske — mali kosčeki, ki imajo to v sebi, da se iz njih vzraste nova glivica — padajo sčasom raz zeli na zemljo in dež jih splavi globlje doli do krompirja. Ako je vreme dalje časa deževno, zapazi se brž delovanje teh glivic po hudem, gnjilem duhu, ki ti udarja iz krompirišča v nos. Troske namreč one glivice so se prijele krompirjevih oblic ter so sčasom se vrile va-nje kvareč zdravo mečo krompirja. Bolj ko je trdo lupinje krompirjevo, bolj se po časi širi gnjiloba.

Vsled tega se gnjiloba ne pokaže po vseh njivah enako, tudi ne v enem času. Uzrok tega je ravno prst, ki spušča manj ali bolj hitro one troske do krompirja, pa tudi krompirjevo lupinje se brani bolj ali manj zoper one troske, prav po tem, kakor je bolj ali manj trdo. Tudi gnoj je več ali manj za to gnjilobo že storil. Nekaj bi se dalo torej storiti zoper to bolezen že pri sajenji samem, ako se odbere krompir za to, z bolj trdim lupinjem. Vendar sedaj, ko že imamo bolezen, ne mislimo o tem na dalje govoriti, ampak vprašamo:

2. Kaj se more storiti zoper gnjilobo, dokler še krompir raste?

Zoper to bolezen se išče sredstvo že od časa, kar se je ona prikazala, torej od začetka leta 1840, vendar se ji ne more še izdatno do kože, vsaj sploh ne. Marsikatero sredstvo se je že priporočilo in rabilo, ali bilo je premalo ročno ali pa je hodilo predrago in kar je več, za gotovo ni nobeno pomagalo. Še le v novem času so prišli na sredstvo, katero, če se rabi v pravem času, pomaga vsaj nekaj in to gotovo. To sredstvo pa je škropljenje krompirja z vitrijolom in apnom. Napravljaja se iz bakrenega vitrijola, apna in vode in na razne načine po tem, kakor so krompirjeve zeli že bolj

vzrastle ali pa so še nežne. Zmes pa se dela tako-le: če je manj močna, vzame se 100 litrov vode, 1½ kilo bakrenega vitrijola in 1 kilo apna. Če je pa močnejša, vzame se 100 litrov vode, 2 kila bakrenega vitrijola in 1¼ kilo apna.

Bakreni vitrijol se razpusti doma v kropu in na polji se vlije v 100 litrov vode in primeša stolčeno apno. Na to pa se zmes prav dobro premeša. Apno mora se pa poprej izčistiti, da ni v njem kamenja ali peska. Zmes pa se zatem s škropilnico, enako, kakor jo rabimo v vinogradih, razškropi, čem prej je mogoče, na krompirišči. To delo gre naglo od rok; ako je delalec zvest in spreten, more v dveh urah po enem hektarji škropiti in torej ne jemlje delo dolgo časa. V meseci juniji in juliji se škropi in če je treba, ponovi se potem v avgustu, sploh v času, ko se vidi prvo znamenje take bolezni.

Stroški niso znatni in če jih primeri človek s škodo, ki mu jo odvrne škropljenje, ne bode mu žal za nje. Mi torej prosimo naše bralce, naj storé tako vsaj drugo leto, če že letos ni več mogoče. Kdor pa ne mara večjih stroškov, naj poskusi vsaj na malem kosu svoje njive, obljubimo mu, da bode potem rad škropil na vsem krompirišči svojem.

Sejmovi. Dne 29. avg. v Orešji, v Poličanah, na Planini, pri Šentilji pod Turjakom in v Žavci. Dne 31. avg. na Hajdinji, v Kamnici, v Mozirji, na Tinskem in na Valei ob Dravi. Dne 1. septembra v Šentilji pri Gradiči, pri Šentilji v slov. goricah in pri sv. Bolfanku v Trnovicah. Dne 1. septembra v Arnočah, v Radgoni. Dne 2. septembra v Lučanah, na Ptuji, v Trnovcah.

Dopisi.

Iz Celjske okolice. (Poziv.) Kakor znano, vršile se bodo letos ali prav vršijo se že sedaj okoli Celja orožne vaje, h katerim pride presvitli cesar sam. Delale so se za to velike priprave: občine morale so vse mostove in ceste popraviti; delajo se pa čisto posebno še za cesarjev prihod priprave. Kakor znano, ostal bo naš presvitli cesar v nedeljo, dne 30. avgusta celi dan v Celji. Zategadel olepšuje se vse; hiše se belijo, snažijo, kar in količkaj je posestnikom le mogoče. Mesto žrtvuje mnogo, da se sprejme naš presvitli vladar, kolikor mogoče, dostojno. Vse to bi bilo samo na sebi sicer jako hvale vredno, ako bi Celjski mogotci ne imeli pri tem čisto drugih namenov; dela se namreč na vse kriplje na to, da se pokaže Celje kot popolnoma nemško mesto. V ta namen prenaradila se bode baje ljudska veselica v parku, katera je bila skraja napovedana in katera je še sedaj na programu, po nasvetu Celjskih očetov takó, da bodo k tej veselici smeli priti le

tisti, kateri se bodo od mestnega urada povabili. Na ta način hočejo doseči, da se bodo le „Nemci“ udeležili te veselice in zabraniti Slovincem vhod. Kaj ne, dragi bralec, da so ti to pravi ptički? Celo pred svitlim cesarjem hočejo nas zatajiti in zabraniti nam, da pozdravimo v svojem maternem jeziku našega preljubega vladarja, našega očeta, kateri nas gotovo ne ljubi manj, kot one, ki imajo sedaj v Celju prvo besedo. Ali mi si ne pustimo kratiti teh naših svetih pravic; če nam mislijo naši nasprotniki to zabraniti, pa se jako motijo. Spoznali smo njih nakane in bomo opazni. Privreli bomo na dan 30. avgusta zjutraj mnogobrojno iz vseh slovenskih pokrajin ter zaklicali našemu očetu gromovito „živio!“ Tedaj naj naši nasprotniki spoznajo, da je njih število proti nam jako majhno. Da pa se to omogoči, treba bode, da opozorijo rodoljubi naše zavednejše kmete in kmečke fante na to redko slavnost ter da jih spodbudijo k prav obilnemu dohodu. Izraziti hočemo naše veselje do navzočnosti najvišje Nj. veličanstva z gromovitimi živio-klici. Goreči kresovi in pokanje topičev na večer 30. avgusta po vseh hribih in gorah pa naj spričuje, da stanujejo tu presvitlemu cesarju vedno udani in zvesti Slovenci, ubogo, a krepko ljudstvo, boreče se za svoj obstanek in za svoje pravice ter upajoče, da mu na podlagi od presvitelega cesarja potrjenih državnih zakonov zasveti kmalu zarja boljše prihodnosti, doba narodove ednakopravnosti. Pokažimo toraj pri tej priliki, da smo Slovenci tukaj na domači zemlji, na zemlji, katero je nekdanj močila kri naših pradedov, zvesti in udani našemu presvitlemu cesarju, kakor so bili oni ter da smo pripravljeni tudi mi, ako bi bilo treba, dati vse za vero, dom in za cesarja. J. K.

Iz Brežic. (Skrivnosti.) V Savi pri Mihalovcih dobili so v pesek zasuto moško truplo, ki ga je očitno še spomladanjska povođenj zanesla od nekod v ta kraj. Sodna komisija iz Brežic ogledala in popisala si je v nedeljo, dne 9. t. m. popoldan najdeno truplo, ter ga je pustila prenesti v mrtvašnico Dobovsko, da se natančneje dožene o najdenen mrtveci. Da si za gotovo še ni določeno, kdo bi bil ta nesrečnež, vendar se da sklepati, da je morda truplo uradnega sluge Končana ki je začetkom meseca maja t. l. tako tajno izginil iz Celja. Sodnijska preiskava je našla, da je nesrečnež bil umorjen in v vodo vržen, in že sedijo trije pod ključem, kateri so na sumu tega zločina.

Od sv. Martina pri Slov. gradu. (S v. birm a.) [Konec.] Med to razsvetlavo so se razbarve rakete med pokanjem možnarjev in lepo godbo povzdigovala visoko proti nebu v temno noč. V tem hipu so se tudi na bližnjem griču D. Marije na Holmu med pokanjem možnarjev povzdigovala mnogobrojne rakete in bengalični

ognji v zrak. Človek, ki to gleda, mu srce igra in ne ve, kam bi oči obrnil, da bi vse to dobro videl. Drugo jutro so milostljivi knezoškof po svoji sv. maši in prelepi pridigi izpraševali odraslo ljudstvo, katero je njim na veselje prav dobro odgovarjalo. Za tem so podelili otrokom zakrament sv. birm e, 438 tim otrokom. Po sv. birmi so blagoslovili križ naše nadžupnijske cerkve, kateri se je potem počasi med pokanjem možnarjev in godbo vzdigoval na svoje mesto visokega stolpa. Ko je g. Hubert Frankel postavil križ, napil je nاپitnico presvitlemu cesarju, patronu te cerkve, milostljivemu škofu, prečastitemu g. nadžupniku dr. J. Šucu. Kakor je bilo naše veselje veliko, ko so milostljivi knezoškof prvokrat k nam prišli, še večja je bila žalost, ko so nas zapuščali. Za zahvalo in slovo nagovori pridna šolska deklica, Katarina Krivec milostljivega gospoda ter se njim v lepih besedah zahvali v imenu cele fare, v imenu šolarjev in birmancev za prelepe nauke, katere so nam dajali in za darove sv. Duha. V znamenje hvaležnosti in ljubezni njim podari lep šopek ter njim želi, da bi njih njihov patron, sv. nadangelj Mihael, spremljal po njih potih in njih še prav mnogokrat pripeljal zdravih in veselih v naše kraje. Njih ljubeznivost in prijaznost ter lepi govor bodo nam ostali v vednem spominu. Za res so pravi oče in zato je tudi velika in otroška ljubezen naša do njih. Bog plačaj vsem, kateri so k ti svečanosti kaj pripomogli. Anton Schöndorfer, c. kr. ključar, Val. Fišer, posestnik, tajnik itd.

Od Slatine. (Trdnjava za trdnjavo.) Ni še dolgo, kar je naš mogočen in kakor skala trden „Nemec“ J. Ogriseg bil načelnik cerkvenemu konkurenčnemu odboru, vendar pri zadnji volitvi v ta odbor niso volilci za-nj marali in on še v odbor ni prikobacal. Pred nekaterimi tedni je obrtnijska zadruga imela volitvo novega odbora: Ogriseg je po zvijači, trudapoln le v odbor prišel, za načelnika je malokdo za-nj maral in naši pošteni volilci so si načelnikom izvolili narodnega poštenega moža, kateri bo kot načelnik marsičemu na sled prišel. O tem Vam pozneje poročam, vendar toliko danes povem, da glavna in pomočna knjiga niste ravno v redu, ker je v njih preveč nerednosti. V nedeljo, dne 16. avgusta bila je volitva načelnitva kraj. šolskemu svetu sv. Križ. Tudi tukaj moral je Ogriseg krono načelnitva gospodu Ljudevitu Migliču prepustiti; zakaj, to vam tudi pozneje poročam. Toraj je Ogriseg tretjo krono v kratkem zgubil. Dal Bog in sv. Jurij, da bi v jesen, ko se bodo občinske volitve vršile, tudi četrto krono zgubil in predstojništvo občine Slatina v vrednejše roke prišlo. Da nam občinam ni bilo za Ogrisega kot načelnika kraj. šolskega sveta, svedočijo tožbe in pritožbe na sl. urade, kakor na sl. c. kr. okrožno sodnijo, okrajno

glavarstvo in deželni odbor, kakor tudi na namestnijsko na deželni šolski svet in na upravno sodišče.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Veliko se govori o pripravi visoke vlade za prihodnje delegacije in vsi glasi so v tem edini, da bode vojni minister več milijonov terjal za vojaške namene. To je prav verjetno. — Minister za uk in bogočastje je privolil, da se začne na novo poučevanje na nekaterih srednjih šolah, katere bi naj bile prenehale. Žal, da ni med njimi nižje gimnazije v Kranju. — Shod cecilijancev v Gradcu je sijajen, tudi nekaj slov. duhovnikov in učiteljev je navzočih, poleg drugih tudi Nj. ekselencija dr. Missia, knezoškof v Ljubljani. — Vsled dežja je Mura toliko narastla, da je prestopila svoje bregge ter je po gornjem in srednjem Štajerji naredila veliko škode. — V Kotmari vasi na Koroškem so obhajali slovesno rojstni dan svitlega cesarja ter je bil v pričlo tudi c. kr. okr. glavar iz Celovca, Mac Newin o' Kelly, prej v našem Ljutomeru, — Letos so na Koroškem za 1222 Slovencev manj nasteli, kakor leta 1880, Nemcev pa za 13.012 več. Se ve, da to ni resnica. — Ljubljanski „Sokol“, družba slov. telovadcev, napravi skupen izlet na razstavo v Zagrebu. — Na Gorenjskem je bila v nedeljo strašna povodenj ter je podrla več mostov in tudi nekaj hiš je odnesla. — Na Primorju je slaba navada, da se vrše poletu javni plesi po oštarijah, se ve, da v nravno in denarno škodo prebivalcev. V novem času pa politična gosposka ne dopušča več tacih plesov. Vendar enkrat nekaj dobrega! — Laška gospóda v Trstu sili s svojo laščino na vse kriplje tudi v ljudske šole slov. okolice. Pri vsaki teh šol napravlja se laška vzporednica in otroci slov. starišev vzamejo se va-njo najrajši in zato se je bati, da bodo te šole sčasom po polnem laške. — Razstava v Zagrebu je prav lepa in obiskovalcev prihaja dan na dan veliko, bilo jih je koj prve dni nad 50.000. — Da Nj. ekselencija dr. Strossmayr, škof v Djakovu v Slavoniji, Madjarom ni pri srci, to je znano ali da so toliko nesramni, da mu podtikajo veleizdajo, tega bi človek ne verjel, ko bi ne bral črno na belo, da je tako. Ravno te dni so mu déli na jezik besede veleizdaje, se ve, da jih prevz. škof ni govoril, toda kaj dene to, ko od vsacega natolcevanja le obvisi nekaj in to čéjo tudi Madjari pri tem njim zoprnem škofu. — Ogerska vlada poviša drž. uradnikom plačo. Ne vemo sicer, če je njim tega treba, to pa znamo, da kmet že sedaj težko zmore davke, kaj pa hoče tedaj, če bodo ti še višji? — Nadškof in ogerski primas ostane tudi na dalje v Ostrogonu, vlada bi pa rada, da se preseli v

Budapešt. Njej bi to bilo že ljubo, toda za katol. cerkev težko, če dobro.

Vunanje države. Sedanji papež Leon XIII. si prizadevajo veliko za to, da se razkolniška cerkev zjedini s katoliško in želijo, naj se razpravlja na katoliških shodih to vprašanje. Da bi se jim to zgodilo po volji! — V Mondoviji na Italijanskem imajo sedaj nov spomenik in sicer kralja Karla Emanuela, dedca sedanjemu kralju „zjedinjene Italije“. On je namreč bil prvi, ki je začel delati na zedinjenju. No zedinjena je Italija ali ni ji poznati, da je zato bolj srečna. — Predsednik francoske republike, Sadi Carnot, dobiva sedaj od vseh strani visoka odlikovanja in nemara, da ga to prevzame tako, da se misli že za samovladarja. To že tudi nekam kaže v svojem pismu do angleške kraljice. — Iz Bruselja, glavnega mesta Belgije, so delalci s shoda razšli, vsak v svojo domovino, ne da bi bili sklenili kaj, da bi bilo v resnici za delalce koristno. — Angležani so premeteni ter so poprej lepo vzprejeli nemškega cesarja, sedaj pa tudi francosko vojno brodovje. Pri Nemcih in Francozih se misli sedaj, da je Anglija na njih strani, v resnici pa gleda ona le na svoje koristi, naj jih dobi že iz Nemčije ali Francije. — Nemški škofje so se sešli v Fuldi, kakor vsako leto, naj bi ukrenili, kar služi v korist katoliške cerkve po širni Nemčiji. — Knez Bismarck misli spisati „spominke“ iz svojega življenja, toda na svitlo pridejo še le po njegovi smrti. — Ruska vlada je prepovedala izvažati rž v tuje države, to pa za voljo tega, ker je rži letos v Rusiji malo. — Bolgarska vlada je dala zapreti v Monakovem, na Bavarskem, necega dijaka, ker je neki kriv smrti ministra Belčeva. Ne sodimo, da je zadela v njem pravega morilca, da si imajo mladi dijaki radi svoje roke pri političnih spletkah. — Mladi srbski kralj Aleksander ostane pri svojem očetu, Milanu, v Parizu kacih 14 dni. Ne vemo, če je to dobro za mladega kralja. — Turška vlada nič ne zaupa Rusom in gleda ostro na ladije, ki pridejo iz Rusije: v časih tudi najde na njih vojake, nekaj, kar je zoper pogodbo, ki jo imate obe državi med seboj. — Na Grškó pride kmalu francosko pa tudi angleško vojno brodovje, kakor se pravi, v poučevanje, mogoče pa je, da še iščeta ondi kaj druga — politične spletke. — Kolera je v Aziji že vendar nekaj popustila in se sedaj ni bati, da pride v Evropo, posebno še zato ne, ker vsaka vlada ostro gleda na to, da ne pride noben bolni tujec iz onih krajih, kjer je kolera, čez njene meje. Take previdnosti je treba. — V Chili, republiki v južni Ameriki, se bije huda domača vojska. Ustajniki so doslej na zmagi zoper vojaštvo republikancev.